

«ДОНЦЕМЕНТ» — підприємство з виробництва будівельних матеріалів. Розташ. у смт Новоамвросіївське Амвросіїв. р-ну Донец. обл. Утвор. 1994 шляхом поділу Амвросіїв. цемент. комбінату на власне «Д.» (увійшли об'єднані кар'єри, гол. підприємство з виробництва цементу, завод азбестоцемент. виробів) та завод «Стромацемент» (від 2000-х рр. — у стані банкрутства). Від 1994 — ВАТ, від 2006 — у складі компанії «HeidelbergCement Group» (Німеччина).

Історія «Д.» починається від 2-ї пол. 19 ст., коли в околицях сучасних м. Амвросіївка та смт Новоамвросіївське на берегах р. Кринка виявлено значні поклади білого мергелю (перші свідчення про родовище опубліковано 1836 у «Горном журнале»). Зародженню цемент. виробництва сприяло прокладення у 1860-х рр. Курсько-Харківсько-Азовської залізниці. 1896 підприємець О. Ковальов збудував на ст. Амвросіївка перший завод з виробництва портландцементу «Донецький», 1897 франц. підприємець Р. Мішо — завод «Союз» (від 1900 — у складі АТ «Донцемент»). Обидва підприємства були обладнані печами Дітча, мали бондарський цех і кар'єр з видобутку сировини. Їхня заг. потужність на межі 19–20 ст. складала 60 тис. бочок цементу щорічно. 1910 Пд.-Глухоозер. АТ (правління знаходилося у С.-Петербурзі) заклало ще один завод у Амвросіївці (нині ВАТ «Стромацемент»). Напередодні 1-ї світової війни на 3-х заводах випускалось понад 100 тис. т цементу (58 % від заг.-укр. об'єму). Про високу якість амвросіїв. портландцементу свідчать срібна медаль с.-г. виставки у Парижі (1900), почесний диплом виставки у Глазго (Велика Британія, 1901), золота медаль виставки у Таганрозі (Росія, 1901), золота медаль с.-г. виставки у Ліллі (Франція, 1902). У 1928 на заводі № 1 (таку назву отримав колиш. завод «Союз») побудовані 4 шахтні печі Дітча, 1930 — новий корпус з 4-ма автомат. шахт. печами. 1932 введено в дію новий потуж. цемент. завод № 4 з 8-ми автомат. шахт. печами. 1940 заг. потуж. 4-х

цемент. заводів складала 342,9 тис. т цементу щорічно. Під час нім.-фашист. окупації Амвросіїв. р-ну підприємства зруйновані. 1949 на них досягнуто довоєн. рівня виробництва. У тому ж році цемент. завод № 1 нагороджено орденом Леніна. 1953 засн. Новоамвросіїв. цемент. завод. 1954 всі цементні заводи в Амвросіївці та Новоамвросіївці об'єднані в Амвросіїв. цемент. комбінат. На поч. 1960-х рр. розпочав роботу завод з виробництва азбестоцемент. виробів. У подальші десятиріччя на комбінаті продовжували здійснювати тех. реконструкцію виробництва та нарощування потужностей, зокрема й за рахунок впровадження передових технол. процесів приготування шламу, обпалювання клінкеру та перепалювання цементу. Вперше у цемент. промисловості СРСР на Амвросіїв. комбінаті освоєно нову технологію пром. виробництва високоякіс. цементу марки 600. Тут розроблено сульфатостійкий портландцемент для будівництва шахт і гідротех. споруд. Амвросіїв. цемент використано під час будівництва Магнітогор. металург. комбінату (Челябін. обл., РФ), Харків. та Волгогр. (РФ) трактор. заводів, Моск. метрополітену, телевежі Останкіно (Москва), космодрому Байконур. Для спорудження ДніпроГЕСу на підприємстві випущено цемент спец. марки ДС. Тривалий час Амвросіїв. цемент. комбінат очолював Герой Соц. Праці О. Педан (1968–89). 1990 на заводі з виробництва азбестоцемент. виробів запущено першу, 1993 — другу шиферні лінії. 1994 введено в експлуатацію Карпов. крейдяномергел. кар'єр. Від 1998 діють філії з реалізації цементу в Донецьку та Луганську. 1997 на «Д.» виготовлено 345 тис. т цементу та 647 тис. шт. шиферу, 1999 — 680 тис. т цементу та 1066 тис. шт. шиферу. 2002 на базі цехів з виробництва азбестоцемент. виробів створ. ТОВ «Техпром». У 2000-х рр. на підприємстві проведено реконструкцію обертал. печі з впровадженням двопоток. технології (введення вугілля та домен. шламу в зону високих т-р), побудовано новий шламопровід, модернізовано клінкерну галерею, встановлено компресор для стабілізації роботи цехів, які використовують стиснуте повітря, лабораторне устаткування для перевірки якості цементу. Нині щорічне виробництво цементу (10 марок) тут становить 2,2 млн т, клінкеру — до 2 млн т. «Д.» протягом 1990–2000-х рр. нагороджено низкою всеукр. нагород. У соц. сфері — мед. пункт, 6-ка, гуртожиток, Палац культури. Кількість працівників (2007) — 1270 осіб. Голова правління — А. Панченко (від 2007).

Г. Г. Чугуєва

Бібліографічний опис:

Донцемент / Г. Г. Чугуєва // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2008. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-20907>. – Останнє поновлення : 2023.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).